

Διδαχί

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Δελφών & Μιαούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 2^ο | 1 ΜΑΪΟΥ 2022 | Αρ. Φύλλου 70

Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΘΩΜΑ

Σχόλιο στο Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Ιωα 20:19-31

Η πρώτη μετά το Πάσχα Κυριακή είναι αφιερωμένη στη μνήμη του αποστόλου Θωμά, ενός μαθητή του Χριστού, το όνομα του οποίου έχει γίνει στην καθημερινή γλώσσα σχεδόν συνώνυμο της απιστίας. Το παρωνύμιο “άπιστος” που συχνά συνοδεύει το όνομά του έχει προφανώς προσαφθεί σ’ αυτόν επειδή φαίνεται να ζητάει περισσότερες αποδείξεις, προκειμένου να πιστέψει ότι ο Χριστός αναστήθηκε. Σύμφωνα με τη σχετική περικοπή από το *Κατά Ιωάννη Ευαγγέλιον* (20:19-31), που αποτελεί το ευαγγελικό ανάγνωσμα της αφιερωμένης στη μνήμη του αποστόλου Θωμά Κυριακής, ενώ οι μαθητές βρίσκονταν κάπου συγκεντρωμένοι με κλειστές τις πόρτες επειδή φοβούνταν τις ιουδαϊκές αρχές, εμφανίστηκε ανάμεσά τους ο Ιησούς προσφωνώντας του “Ειρήνη σ’ εσάς”. Ο Θωμάς έτυχε να απουσιάζει και όταν οι υπόλοιποι μαθητές τού μίλησαν για την εμπειρία τους αυτός αμφισβήτησε τα λεγόμενά τους με μια δήλωση που έμεινε παροιμιακή: *“Εγώ αν δεν δω στα χέρια του τα σημάδια από τα καρφιά, κι αν δεν βάλω το δάχτυλό μου στα σημάδια από τα καρφιά, και δεν βάλω το χέρι μου στη λογχισμένη πλευρά του, δεν θα*

πιστέψω”. Οχτώ μέρες αργότερα ο Χριστός εκπληρώνει την απαίτηση του μαθητή του, οπότε αυτός αναγκάζεται να του ομολογήσει ότι **“Είσαι ο Κύριός μου και ο Θεός μου”**

Το κείμενο δεν αναφέρει τον λόγο της απουσίας του Θωμά κατά την πρώτη εμφάνιση του Ιησού. Η απουσία του όμως επιτρέπει ίσως κάποιες υποθέσεις σχετικά με τον χαρακτήρα του. Τρία ολόκληρα χρόνια ακολουθούσε τον Χριστό παντού. Άκουσε το κήρυγμά του, το επεξεργάστηκε, το ενστερνίστηκε και τον πίστεψε. Στο τέλος όμως είδε να τον συλλαμβάνουν και να τον σταυρώνουν. Ο ενθουσιασμός δίνει τη θέση του στην απογοήτευση. Ως πραγματιστής όμως αποφασίζει προφανώς να συνεχίσει τη ζωή του και τις δουλειές του, παρά να παραμένει κρυμμένος κάπου. Τώρα πια που με τα ίδια του τα μάτια είδε πως όλα τελείωσαν αποφασίζει να αναδιοργανωθεί. Έτσι, όταν οι άλλοι μαθητές του λένε πως είδαν τον Κύριο, αυτός απλά δεν τους πιστεύει. Η απαίτησή του να δει τα σημάδια από τα καρφιά στα χέρια του Ιησού δεν είναι μια αναζήτηση αποδείξεων, αλλά μάλλον ένας εμπαιγμός της ευπιστίας των άλλων μαθητών. Απαιτεί να δει τα σημάδια στα χέρια του Ιησού, γιατί στην πραγματικότητα πιστεύει ότι αυτό είναι αδύνατο να γίνει. Θεωρεί τον ισχυρισμό των φίλων του τόσο παράλογο που διατυπώνει κι αυτός μια εντελώς παράλογη απαίτηση ως απάντηση.

Αν και ο Θωμάς θεωρεί παράλογο τον ισχυρισμό των μαθητών ότι ο Χριστός αναστήθηκε, ο Χριστός ανταποκρίνεται στο σκωπτικό αίτημά του, όχι για να τον ταπεινώσει ούτε για τον επιπλήξει, αλλά για τον φέρει αντιμέτωπο με το ενδεχόμενο να είναι ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνεται την πραγματικότητα πολύ περιορισμένος, το όραμά του για τον κόσμο και το τι είναι δυνατόν ή τι αδύνατο πολύ στενό. Έτσι, όταν ο Ιησούς τον καλεί στην πίστη, τον καλεί πραγματικά να εισέλθει σε έναν εντελώς νέο κόσμο.

Αυτό που, κατά συνέπεια, αλλάζει όταν ο Θωμάς βρίσκεται αντιμέτωπος με τον αναστημένο Χριστό δεν είναι ο ίδιος: αυτός δεν παύει να είναι δύσπιστος, ούτε βέβαια να είναι πραγματιστής. Αυτό που αλλάζει είναι η ίδια η πραγματικότητα με την οποία έρχεται αντιμέτωπος και ο τρόπος που την προσλαμβάνει. Ο Θωμάς είναι δύσπιστος αλλά δεν είναι ανέντιμος. Αντιλαμβάνεται τώρα το τι μπορεί να κάνει ο Θεός, κι ακόμα το τι μπορεί να κάνει ο Θεός μέσω αυτού.

Αυτές οι διαπιστώσεις καθιστούν το μήνυμα της σχετικής με την

απιστία του Θωμά περικοπής ιδιαίτερα επίκαιρο, καθώς ο Θωμάς εμφανίζεται να έχει όλα εκείνα τα γνωρίσματα που θα χαρακτήριζαν τον σύγχρονο άνθρωπο. Ο άνθρωπος σήμερα έχει μια αντίληψη του κόσμου πολύ πιο διευρυμένη από αυτήν που τα αρχαία κοσμοειδωλα επέτρεπαν στους ανθρώπους της εποχής του Χριστού. Ο άνθρωπος σήμερα θεωρεί το σύμπαν απεριόριστο, ο ρεαλισμός του όμως διέπεται από περιορισμούς που ελάχιστο χώρο αφήνουν για τον Θεό και σχεδόν καθόλου για τις δυνατότητες που έχει ο Θεός. Το όραμα του σύγχρονου ανθρώπου δεν καθορίζεται από τις δυνατότητες που μπορεί να του ανοίξει ο Θεός, αλλά από τους περιορισμούς που του επιβάλλει η καθημερινότητα.

Μια τέτοια θεώρηση της ζωής όμως αλλάζει ριζικά και τον τρόπο με τον οποίο ο σύγχρονος χριστιανός βλέπει τη σχέση του με τον Θεό, επομένως και τη σχέση του με την Εκκλησία. Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι ο χριστιανός πρέπει να καλλιεργεί μια ψευδή αντίληψη της πραγματικότητας. Η ζωή είναι πράγματι δύσκολη και σε πολλές περιπτώσεις γίνεται ιδιαίτερα σκληρή σε σημείο που ίσως και να δικαιολογεί την τάση να κλειστεί κανείς στον εαυτό του, να προσπαθήσει να περιχαρακωθεί και να περιορίσει την προσευχή του σε μια παράκληση για την ικανοποίηση κάποιων ατομικών επιδιώξεων.

Από την άποψη αυτή η συμπεριφορά του Θωμά συνιστά μια πρόκληση για τον σύγχρονο χριστιανό. Προσεκτικότερη ανάγνωση των αφηγήσεων του 20^{ου} κεφαλαίου του τετάρτου Ευαγγελίου που προηγούνται της εμφάνισης του Ιησού στον Θωμά θα δείξει ότι ούτε η Μαρία Μαγδαληνή ούτε οι άλλοι μαθητές αντιμετώπισαν το θέμα ανάσταση του Χριστού χωρίς καθόλου σκεπτικισμό και αμφιβολίες. Αυτό που τους ενδυναμώνει να διακηρύξουν στα πέρατα της οικουμένης το ευαγγέλιο και την ανάσταση δεν είναι μια τυφλή φανατική πίστη που βάζει στην άκρη τη λογική αρνούμενη την εμπειρία, αλλά η χάρη του Αγίου Πνεύματος. Την ενδυνάμωση αυτή την είχε ήδη προβλέψει ο Ιησούς στον μακρό αποχαιρετιστήριο λόγο του προς τους μαθητές του (Ιωα κεφ 14 - 17), όταν τους διαβεβαίωνε πως **“αυτός που πιστεύει σ’ εμένα, θα κάνει κι εκείνος τα ίδια έργα που κάνω εγώ και μάλιστα ακόμη μεγαλύτερα απ’ αυτά”** (14:12). Παρ’ όλα αυτά, οχτώ μέρες μετά την ανάσταση οι μαθητές παραμένουν κρυμμένοι και φοβισμένοι, μια συμπεριφορά εμφανώς αναντίστοιχη προς τη δήλωσή τους “ *Εωράκαμεν τὸν Κύριον*” (20:25). Κι όμως, σ’

αυτούς τους φοβισμένους, γεμάτους αμφιβολίες και με ελλιπή πίστη ανθρώπους θα εμπιστευτεί ο Χριστός την Εκκλησία του. Η Εκκλησία στην προκειμένη περίπτωση δεν είναι μια αφηρημένη έννοια αλλά συγκροτείται από ανθρώπους με τις μεγαλύτερες ή μικρότερες αδυναμίες τους, με τις πτώσεις τους και τις ανατάσεις τους, που όμως καλούνται από τον Χριστό σε ένα έργο πολύ ανώτερο από τις δυνάμεις τους, καλούνται να πρωταγωνιστήσουν στη μεγαλύτερη πνευματική επανάσταση της ιστορίας που θα μεταμορφώσει τον κόσμο ολόκληρο. Και είναι προφανές ότι το έργο αυτό δεν θα μπορούσε να προχωρήσει, ίσως ούτε να ξεκινήσει, χωρίς τη συνεργία του Αγίου Πνεύματος. Αυτός είναι ο λόγος που μέσα από τα βιβλικά αναγνώσματα της περιόδου του Πεντηκοσταρίου οι χριστιανοί καλούνται να μελετήσουν το έργο του Αγίου Πνεύματος μέσα στην Ιστορία.

Σύμφωνα με μια αρχαία, αλλά πολύ ισχυρή και ζωντανή, παράδοση της Εκκλησίας, ο Θωμάς μετά τη συνάντησή του με τον αναστημένο Χριστό, ταξιδεύει ως τις Ινδίες, βέβαιος, και προφανώς χωρίς να μειώσει τον πραγματισμό του, ότι μπορεί να αλλάξει τον κόσμο. Ο Χριστός δεν θέλησε να αλλάξει τον χαρακτήρα του Θωμά· αντίθετα αποδέχτηκε την απαίτησή του να βεβαιωθεί για την ανάσταση. Θέλησε να του αλλάξει τον τρόπο που σκέφτεται για τις δυνατότητες που έχει ο Θεός. Έτσι, η προτροπή του Χριστού “μην αμφιβάλεις πλέον, αλλά πίστευε” απευθύνεται στους σύγχρονους χριστιανούς, στον βαθμό που αυτοί θέλουν ακόμα να λέγονται μαθητές του. Το ερώτημα, επομένως, στο οποίο καλούνται να απαντήσουν οι σύγχρονοι χριστιανοί είναι αν ο φαντασμαγορικός τρόπος με τον οποίο γιορτάζεται σήμερα η ανάσταση οφείλεται στην ακλόνητη πεποίθησή τους ότι **ο Χριστός “αληθώς ανέστη”** ή όλος αυτός ο θόρυβος από τις κροτίδες, τα πυροτεχνήματα και άλλα παρόμοια αποσκοπεί απλώς να καλύψει τη μειωμένη πίστη τους στην ανάσταση; Γιατί είναι προφανές ότι η συναισθηματική ευφορία και η αισιοδοξία που γεννά μια φαντασμαγορική τελετή δεν είναι αρκετά για μια απόφαση να αλλάξει κανείς τον κόσμο, να παλέψει για τον ερχομό της βασιλείας του Θεού.

M.K.

